

УДК 343.2

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНСТИТУТУ ПРОБАЦІЇ В УКРАЇНІ

В. В. Севрюков, кандидат юридичних наук, заступник начальника відділу підготовки прокурорів з підтримання державного обвинувачення в суді Національної академії прокуратури України;

Л. О. Петровська, начальник відділу підготовки прокурорів з підтримання державного обвинувачення в суді Національної академії прокуратури України

Постановка проблеми. Одним із напрямів реформування пенітенціарної системи України є створення на базі кримінально-виконавчої інспекції служби пробації, що існує в більшості країн Європи. Пробація в Україні є новим інститутом. На орган пробації покладені функції, які раніше до прийняття Закону України «Про пробацію» виконувала кримінально-виконавча інспекція, а саме виконання покарань, не пов'язаних із позбавленням волі, зокрема: громадські роботи, виправні роботи, позбавлення права обіймати певні посади або займатись певною діяльністю. Окрім цього, органи пробації ведуть облік осіб, звільнених із місця позбавлення волі з випробуванням, а також звільнених із місця позбавлення волі вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до 3-х років. Заходи, які застосовуються до них, мають на меті спокуту провини і відвернення правопорушника від злочинної поведінки. Перш ніж говорити про сутність пробації та її місце у суспільно-політичних відносинах України, варто звернутися до існуючої сьогодні в Україні системи нормативно-правових актів, що регулюють інститут пробації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням питань виконання покарань, не пов'язаних із позбавленням волі, зай-

мались такі науковці, як Р. М. Абизов, О. В. Бакаєв, І. Г. Богатирьов, В. М. Бурдін, Н. О. Гуторова, Т. А. Денисова, В. П. Ємельянов, О. Д. Запорожець, В. Д. Іванов, О. Г. Кальман, Ю. А. Кашуба, О. О. Книженко, В. Г. Овчаренко, С. Н. Пономарьов, Б. А. Протченко, В. І. Селіверстов, В. В. Сергєєва, В. М. Трубников, В. І. Тютюгін, В. О. Уткін, О. В. Філімонов, Н. С. Юзікова, А. О. Яровий та ін. Проте багато питань, що стосуються інституту впровадження пробації в Україні та ефективності її роботи, залишені поза увагою або викликають дискусії у науковців.

Метою статті є дослідження нормативно-правового регулювання пробації в Україні, виявлення проблем та шляхів їх вирішення щодо ефективності роботи інституту пробації в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Верховною Радою України 5 лютого 2015 р. прийнято Закон України «Про пробацію» (№ 160-VIII), який введено у дію 27 серпня 2015 р. [1]. Законом визначається національна модель пробації, яку розроблено з урахуванням стандартів пробації, викладених у Рекомендації СМ/Рес(2010)1 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам про Правила Ради Європи про пробацію [2].

Сьогодні світова спільнота, зокрема, й Європейський Союз розглядають пробацію не як альтернативу ізоляції правопорушників від суспільства, а як заходи кримінально-правового реагування, що необхідні для виправлення та запобігання вчиненню повторних кримінальних правопорушень. До позбавлення волі вдаються лише в крайніх випадках, коли це відповідає інтересам безпеки потерпілого та суспільства або ресоціалізації правопорушника [3, с. 80].

Згідно зі статистичними даними в Україні станом на початок 2015 р. у місцях позбавлення й обмеження волі та слідчих ізоляторах утримувалось 73,4 тис. осіб, а кількість засуджених до покарань без позбавлення волі складала 87,5 тис. осіб [2].

Зауважимо, що питання впровадження інституту пробації в Україні дискутується майже 13 років. Так, для повного з'ясування нормативно-правового регулювання інституту пробації в Україні вважаємо за доцільне проаналізувати вказані етапи розвитку та становлення цього інституту в нашій державі.

1) 28 травня 2002 р. – доручення Кабінету Міністрів України за № 3974/84 Державному департаменту України з питань виконання покарань щодо погодження пропозицій зі створення служби пробації в Україні;

2) 8 квітня 2008 р. – Концепція реформування кримінальної юстиції України, затверджена Указом Президента України № 311/2008;

3) 25 квітня 2008 р. – Концепція реформування Державної кримінально-виконавчої служби України, схвалена Указом Президента України № 401/2008;

4) листопад 2008 р. – у Верховній Раді України зареєстровані проекти законів України «Про службу пробації» (реєстраційний № 3412) та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (реєстраційний № 3413);

5) 9 грудня 2010 р. – Указ Президента України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» № 1085/2010, яким реорганізовані органи державної влади, зокрема, створена Державна пенітенціарна служба України;

6) 24 травня 2011 р. – Концепція розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні, схвалена Указом Президента України № 597/2011;

7) 8 листопада 2012 р. – Концепція державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України, схвалена Указом Президента України № 631/2012;

8) 4 січня 2013 р. – у Верховній Раді України зареєстровані проект Закону України «Про службу пробації» № 1197 та проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» № 1198, чим визначили позицію створення нової державної служби, яка «забирає» в кримінально-виконавчої служби функцію виконання покарань, не пов'язаних із позбавленням волі;

9) 18 січня 2013 р. – у Верховній Раді України зареєстрований проект Закону України «Про пробацію» № 1197–1, який зумовив новий погляд на законодавче врегулювання пробації – позиція створення органів пробації на базі кримінально-виконавчої інспекції, яка нині в межах чинного законодавства вже здійснює деякі функції пробації у частині виконання покарань, не пов'язаних із

позбавленням волі і має певну матеріальну базу та штат працівників;

10) 5 лютого 2015 р. на засіданні пленарної сесії Верховної Ради України за підсумками розгляду в другому читанні 230 головами народних депутатів прийнято Закон України «Про пробацію» [3, с. 224].

Правову основу інституту пробації в Україні та діяльності органів пробації становлять Кримінальний кодекс України, Кримінальний процесуальний кодекс України, Кримінально-виконавчий кодекс України, Закон України «Про пробацію», Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення виконання кримінальних покарань та реалізації прав засуджених», міжнародні договори, ратифіковані Україною, про що власне зазначено в ст. 3 Закону України «Про пробацію», а також нормативні акти Міністерства юстиції України.

Пробація – це система наглядових та соціально-виховних заходів, що застосовуються за рішенням суду та відповідно до закону до засуджених осіб, які вчинили злочин та несуть за це кримінальну відповідальність, виконання певних видів кримінальних покарань, не пов'язаних із позбавленням волі, та забезпечення суду інформацією, що характеризує обвинуваченого. Таке визначення пробації викладене у п. 6 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про пробацію» [1].

Метою пробації є забезпечення безпеки суспільства шляхом виправлення засуджених, запобігання вчиненню ними повторних кримінальних правопорушень. Ще одним шляхом забезпечення мети пробації закон визначає забезпечення суду інформацією, що характеризує обвинувачених, з метою прийняття судом рішення про міру їх відповідальності.

Національна система пробації складається з трьох видів пробації, які визначаються особливостями правового статусу осіб в системі правосуддя: *досудова пробація, наглядова пробація, пенітенціарна пробація* [4]. Проаналізуємо кожен з них.

Досудова пробація застосовується на етапі судового провадження щодо осіб, обвинувачених у вчиненні злочину, та полягає у складанні досудової доповіді – письмової інформації, що характеризує особу обвинуваченого. Підставою для застосування досудової про-

бації є ухвала суду та письмовий запит до органу пробації про надання досудової доповіді. Термін застосування досудової пробації щодо конкретної особи визначається періодом від ухвалення судом рішення про надання досудової доповіді до ухвалення цим судом обвинувального вироку у кримінальному провадженні. Досудова доповідь про обвинуваченого повинна містити соціально-психологічну характеристику обвинуваченого, оцінку ризику вчинення ним повторного кримінального правопорушення та висновок про можливість його виправлення без обмеження волі або позбавлення волі на певний строк.

Досудова доповідь складається за спеціальною методикою, яка визначає можливий ризик вчинення правопорушником повторного злочину, конкретні умови його життєдіяльності, що мали негативний вплив на його поведінку, а також пропозиції щодо можливих шляхів усунення такого негативного впливу засобами пробації без ізоляції від суспільства (оскільки ізоляція нерідко сприяє подальшій десоціалізації та криміналізації правопорушника). Досудова доповідь не є доказом вини обвинуваченої особи, але може бути взята судом до уваги при ухваленні вироку.

Наглядова пробація – це здійснення наглядових та соціально-виховних заходів щодо: засуджених до покарань у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських робіт, виправних робіт; осіб, яким покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк замінено покаранням у виді громадських робіт або виправних робіт; осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням, звільнених від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років; направлення засуджених до обмеження волі для відбування покарання до виправних центрів.

Підставою для застосування наглядової пробації закон визначає відповідні судові рішення (вирок суду, ухвала суду) або акт про помилування, яким покарання у виді позбавлення або обмеження волі замінено на більш м'яке.

Термін наглядової пробації щодо конкретної особи визначається терміном покарання (іспитовим терміном – у разі звільнення від відбування покарання), а у випадку направлення засуджених до

обмеження волі для відбування покарання до виправних центрів – від дати вступу вироку у законну силу до дати прибуття засудженого у виправний центр.

У період наглядової пробації щодо засуджених здійснюється:

Нагляд – заходи, що здійснюються органом пробації за місцем проживання, роботи або навчання засудженого з метою дотримання обов'язків, визначених законом та покладених вироком суду.

Соціально-виховна робота – заходи, що проводяться за індивідуальним планом роботи із засудженим з урахуванням оцінки ризиків вчинення повторних кримінальних правопорушень та передбачає диференційований підхід під час надання консультативної, психологічної та інших видів допомоги; сприяння працевлаштуванню; залучення до навчання; участь у виховних заходах та соціально корисній діяльності; проведення індивідуально-профілактичної роботи (кейс-менеджмент або індивідуальне ведення справи).

Реалізація пробаційних програм. Пробаційні програми призначаються за рішенням суду особі, звільненій від відбування покарання з випробуванням, та передбачає комплекс заходів, спрямованих на корекцію соціальної поведінки або її окремих проявів, формування соціально сприятливих змін особистості (програми психологічної корекції та програми соціальної адаптації, спрямовані на усунення негативних факторів, що впливали та можуть у подальшому впливати на поведінку правопорушника).

Пенітенціарна пробація – це підготовка осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, до звільнення з метою трудового і побутового влаштування таких осіб.

Заходи пенітенціарної пробації здійснюються органом пробації за місцем, яке обрав засуджений для проживання після звільнення. Зазначені заходи здійснюються на підставі звернення адміністрації установи протягом місяця від дати надходження звернення шляхом залучення органів соціального патронажу звільнених, які визначені спеціальним законом. За зверненням адміністрації установи орган пробації за обраним місцем проживання засудженого після звільнення спільно з державними органами та органами місцевого самоврядування сприяє засудженим, які готуються до звільнення,

у: визначенні місця проживання після звільнення; влаштуванні до спеціалізованих установ для звільнених; госпіталізації до закладів охорони здоров'я осіб, які потребують стаціонарної медичної допомоги; працевлаштуванні працездатних осіб.

Законодавством України визначаються особливості пробації щодо неповнолітніх: забезпечення їх нормального фізичного і психічного розвитку; профілактика агресивної поведінки; мотивація позитивних змін особистості; поліпшення соціальних стосунків та умов проживання.

Досудова доповідь про обвинуваченого неповнолітнього додатково має містити: інформацію про вплив криміногенних факторів на поведінку; рекомендації щодо заходів, спрямованих на мінімізацію ризику вчинення повторних кримінальних правопорушень.

Соціально-виховна робота із засудженими неповнолітніми може проводитися із залученням батьків або їх законних представників. Заходи пробації реалізуються у взаємодії з органами і службами у справах дітей, спеціальними установами та закладами, що здійснюють їх соціальний захист і профілактику правопорушень. Пробаційні програми щодо засуджених неповнолітніх реалізуються разом із центральним органом виконавчої влади, що формує державну політику у сфері соціальної політики.

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення виконання кримінальних покарань та реалізації прав засуджених» від 7 вересня 2016 р. № 1492–VII (введено в дію з 8 жовтня 2016 р.) [2] внесено низку суттєвих змін до Кримінального, Кримінального процесуального, Кримінально-виконавчого кодексів України. Їх зміст полягає у такому.

У Кримінальному кодексі України доповнено ст. 76 («Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням»): п. 1 ч. 1 – у разі звільнення від відбування покарання з випробуванням суд покладає на засудженого такі обов'язки: періодично з'являтися для реєстрації до уповноваженого органу з питань пробації; п. 2 ч. 1 – повідомляти уповноважений орган із питань пробації про зміну місця проживання, роботи або навчання; п. 2 ч. 2 – не виїжджати за межі України без погодження з уповноваженим органом із питань пробації; п. 2 ч. 4 – виконувати заходи, передбаче-

ні пробаційною програмою; ч. 3 – нагляд за особами, звільненими від відбування покарання з випробуванням, здійснюється уповноваженим органом із питань пробації за місцем проживання, роботи або навчання засудженого, а щодо засуджених військовослужбовців – командирами військових частин. Частину 3 ст. 79 доповнено таким положенням: нагляд за засудженими здійснюється уповноваженим органом із питань пробації. Частину 3 ст. 83 – нагляд за звільненими від відбування покарання вагітними жінками і жінками, які мають дітей віком до трьох років, здійснюється уповноваженим органом з питань пробації за місцем проживання [5].

У Кримінально-виконавчий кодекс України внесені такі зміни та доповнення ч. 3 ст. 6 після слів «та відбування покарання (режим)» доповнено словом «пробація»; ст. 6 доповнили ч. 7 такого змісту: «засуджені, до яких судом застосовано пробацію, користуються правами, визначеними цим Кодексом та Законом України «Про пробацію»; ч. 1 ст. 9 доповнено словами «уповноваженого органу з питань пробації»; ч. 1 ст. 11 викладена у такій редакції: «органами виконання покарань є: центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, його територіальні органи управління, уповноважені органи з питань пробації»; ч. 8 ст. 11 викладена у такій редакції: «територіальні органи управління, уповноважені органи з питань пробації, арештні доми, виправні центри, виправні та виховні колонії, слідчі ізолятори організуються і ліквіднуються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, а військові частини, гауптвахти і дисциплінарний батальйон – Міністерством оборони України»; тощо.

Крім того, внесені зміни та доповнення до таких статей Кримінально-виконавчого кодексу України: ч. 1 ст. 30, статті 32, 34, 35, 36, 37, 39, 40. У ч. 5 ст. 41 КВК України передбачається, що на уповноважений орган з питань пробації покладені такі обов'язки, а саме:

- проводити облік засуджених до покарання у виді виправних робіт;
- роз'яснювати засудженим порядок та умови відбування покарання;

– здійснювати контроль за додержанням засудженими порядку та умов відбування покарання;

– здійснювати контроль за додержанням порядку та умов відбування покарання власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом за місцем роботи засудженого [6].

На наш погляд, вищезазначена норма є дуже цікавою, оскільки виходить, що разом із засудженою особою під контроль органу пробації потрапляє і власник підприємства, де засуджений працює.

Також вищезгаданим Законом були внесені зміни, що стосуються пробації, до статей 42, 44, 45, 46, 51, 57, 116, 163, 164 та 166 КВК України.

До Кримінального процесуального кодексу України також внесені такі зміни та доповнення: у п. 25 ч. 1 ст. 3 після слова «спеціаліст» доповнили словами «представник персоналу органу пробації»; пп. 7 та 8 ч. 4 ст. 42 доповнено таким: «отримувати роз'яснення щодо порядку підготовки та використання досудової доповіді, відмовлятися від участі у підготовці досудової доповіді»; «брати участь у підготовці досудової доповіді, надавати представнику персоналу органу пробації інформацію, необхідну для підготовки такої доповіді, ознайомлюватися з текстом досудової доповіді, подавати свої зауваження та уточнення»; ч. 4 ст. 42 доповнено п. 4 такого змісту: «надавати достовірну інформацію представнику персоналу органу пробації, необхідну для підготовки досудової доповіді».

Окрім цього, Кримінальний процесуальний кодекс України доповнено ст. 72¹ що має назву: «Представник персоналу органу пробації», де в ч. 1 зазначено, що представником персоналу органу пробації є посадова особа такого органу, яка за ухвалою суду складає та подає до суду досудову доповідь. Частина 2 передбачає права представника персоналу органу пробації, а саме:

– отримувати інформацію про обвинуваченого від підприємств, установ, організацій або уповноважених ними органів та громадян;

– викликати обвинуваченого до уповноваженого органу з питань пробації для отримання усних чи письмових пояснень;

– відвідувати обвинуваченого за місцем його проживання або перебування, роботи або навчання;

– відвідувати місця попереднього ув'язнення, якщо до обвинуваченого застосовано запобіжний захід у виді тримання під вартою;

– заявляти клопотання суду про ознайомлення з матеріалами кримінального провадження щодо обставин, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, характеризують особу обвинуваченого, обтяжують та пом'якшують покарання, виключають кримінальну відповідальність чи є підставами для звільнення від кримінальної відповідальності або покарання;

– бути присутнім під час проведення судового засідання;

– заявляти клопотання про забезпечення безпеки у випадках, передбачених законом.

Частиною 3 передбачені обов'язки:

– складати досудову доповідь і подавати її до суду в строк, визначений ухвалою суду;

– дотримуватися прав і свобод людини і громадянина;

– невідкладно повідомляти суд про наявність або виникнення об'єктивних обставин, що унеможливають підготовку або своєчасне подання досудової доповіді;

– надавати пояснення з поставлених судом питань щодо досудової доповіді під час судового розгляду;

– не розголошувати будь-які відомості, що стали йому відомі у зв'язку з виконанням обов'язків;

– не допускати розголошення в будь-який спосіб конфіденційної інформації, яку йому було довірено або яка стала відома у зв'язку з виконанням обов'язків;

– заявити самовідвід (але не зазначено, кому саме заявляти самовідвід: суду, прокурору чи своєму керівництву).

Частина 3 ст. 314 доповнено п. 6 такого змісту: «доручити представнику персоналу органу пробації скласти досудову доповідь»; у ч. 5 зазначено, що: «у підготовчому судовому засіданні суд у випадках, передбачених цим Кодексом, за власною ініціативою або за клопотанням обвинуваченого, його захисника чи законного представника, чи за клопотанням прокурора і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини вирішує

питання щодо складання досудової доповіді, про що постановляє ухвалу із зазначенням строку підготовки такої доповіді».

Також КПК України доповнено ст. 314¹ «Складання досудової доповіді». У ч. 1 цієї статті наголошено, що з метою забезпечення суду інформацією, що характеризує обвинуваченого, а також прийняття судового рішення про міру покарання представник уповноваженого органу з питань пробації складає досудову доповідь за ухвалою суду. У ч. 2 сказано, що досудова доповідь складається щодо особи, обвинуваченої у вчиненні злочину невеликої або середньої тяжкості, або тяжкого злочину, нижня межа санкції якого не перевищує п'яти років позбавлення волі. Досудова доповідь щодо неповнолітнього обвинуваченого віком від 14 до 18 років складається незалежно від тяжкості вчиненого злочину, крім випадків, передбачених цим Кодексом. У ч. 3 наголошено, що форма, зміст та порядок складання досудової доповіді про обвинуваченого визначаються законодавством. Частина 4 зазначає, що досудова доповідь не повинна складатись, а саме:

- щодо особи, стосовно якої прокурором складено клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності;
- щодо особи, яка вже відбуває покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі;
- щодо неповнолітнього, стосовно якого прокурором у порядку, передбаченому ст. 497 цього Кодексу, складено клопотання про застосування до нього примусових заходів виховного характеру;
- щодо неповнолітнього, який не досяг віку кримінальної відповідальності, за наявності підстави для застосування примусових заходів виховного характеру відповідно до параграфу 2 гл. 38 розд. VI цього Кодексу;
- щодо особи, стосовно якої прокурором складено клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру;
- щодо особи, до якої застосовано умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, проте вона вчинила новий злочин протягом невідбутої частини покарання;
- у разі, якщо під час підготовчого судового засідання ухвалено судове рішення про затвердження угоди, передбаченої цим Кодексом.

У ч. 5 сказано, що досудова доповідь не може використовуватися у кримінальному провадженні як доказ винуватості обвинуваченого у вчиненні злочину. Відповідно до ч. 6 – досудова доповідь долучається до матеріалів кримінального провадження.

Суд має взяти лише до відома досудову доповідь та відобразити це в мотивувальній частині вироку, що передбачено п. 17 ч. 1 ст. 368 КПК України [7].

Отже, згідно з вищевикладеним, вважаємо за необхідне зазначити, що ч. 2 ст. 2 Закону України «Про пробацію» визначає, що досудова доповідь – це письмова інформація, що характеризує обвинуваченого. Водночас ст. 4 цього Закону передбачає, що метою пробації є забезпечення безпеки суспільства шляхом виправлення засуджених, запобігання вчиненню ними повторних кримінальних правопорушень та забезпечення суду інформацією, що характеризує обвинувачених, з метою прийняття судом рішення про міру їхньої відповідальності.

Таким чином, з одного боку, досудова доповідь надається до суду лише для того, щоб забезпечити суд характеристикою обвинуваченого для відома, а з другого боку, з метою прийняття судом рішення про міру відповідальності обвинуваченого. Але це не одне і те саме. Крім того, п. 17 ч. 1 ст. 368 КПК України передбачено, що суд має взяти лише до відома досудову доповідь, а ч. 5 ст. 314¹ КПК України визначено, що досудова доповідь не може використовуватися у кримінальному провадженні як доказ винуватості обвинуваченого в учиненні злочину.

Тому, на нашу думку, між нормами Закону України «Про пробацію» та нормами КПК України існують деякі протиріччя, що необхідно було б усунути шляхом внесення змін до Закону України «Про пробацію» в частині того, що досудова доповідь не повинна жодним чином впливати на думку суду щодо прийняття остаточного судового рішення.

Окрім того, зазначимо, що Конституція України не містить жодної норми, яка визначає діяльність інституту пробації.

Висновок. Для виконання завдань пробації створено новий державний орган у структурі Міністерства юстиції України – Департамент пробації. Отже, з'являється ще один учасник судового

провадження – представник персоналу органу пробації, збільшується обсяг питань, які необхідно розглянути в ході судового розгляду кримінальних проваджень, що передбачені досудовою пробацією. На нашу думку, необхідно внести деякі зміни до законодавства України, що регулює сам механізм інституту пробації в Україні, щоб у подальшому не створювались колізії між нормами Кримінального процесуального кодексу України та Законом України «Про пробацію».

Перелік літератури

1. Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 № 160-VII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/160-19>.

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення виконання кримінальних покарань та реалізації прав засуджених: Закон України від 07.09.2016 № 1492. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1492-19>

3. Янчук О. Перспективи впровадження в Україні пробації. URL: <http://www.kvs.gov.ua/>

4. Трубников В. М. Яким має бути відновне правосуддя у відношенні до неповнолітніх / В. М. Трубников // Формування української моделі відновного правосуддя: матеріали Міжнар. конф. (м. Київ, 10–11 лют. 2005 р.). Київ: Укр. Центр Порозуміння, 2005. Спецвип.: Відновне правосуддя в Україні. С. 79–81.

5. Аніщук В. Організація служби пробації в Україні. Підприємство господарство та право. 2017. Вип. 3. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/3/51.pdf>.

6. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. Дата оновлення: 03.09.2017. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 03.09.2017).

7. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон України від 11.07.2003 № 1129-IV. Дата оновлення: 07.04.2017. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 07.04.2017).

8. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. Дата оновлення: 03.08.2017). URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 03.08.2017).

Транслітерація переліку літератури

1. Pro probatsiui: Zakon Ukrainy vid 05.02.2015 № 160-VII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/160-19>.

2. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy schodo zabezpechennia vykonannia kryminal'nykh pokaran' ta realizatsii prav zasudzhenykh: Zakon Ukrainy vid 07.09.2016 № 1492. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1492-19>.

3. Yanchuk O. Perspektyvy vprovadzhennia v Ukraini probatsii. URL: <http://www.kvs.gov.ua/>.

4. Trubnykov V. M. (2005). Yakym maie buty vidnovne pravosuddia u vidnoshenni do nepovnitnikh. *Formuvannia ukrains'koi modeli vidnovnoho pravosuddia* : proceedings of the International Conference. Kyiv: Ukrains'kyj Tsentр Porozuminnia. *Special issue: Restoration of justice in Ukraine, 79–81* [in Ukrainian].

5. Anischuk V. Orhanizatsiia sluzhby probatsii v Ukraini. (2017) *Pidpriemstvo hospodarstvo ta pravo – Enterprise economy and law*, 3. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/3/51.pdf> [in Ukrainian].

6. Kryminal'nyj kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 № 2341-III. Data onovlennia: 03.09.2017. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

7. Kryminal'no-vykonavchij kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 11.07.2003 № 1129-IV. Data onovlennia: 07.04.2017. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

8. Kryminal'nyj protsesual'nyj kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 13.04.2012 № 4651-VI. Data onovlennia: 03.08.2017. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

Северюков В. В., Петровська Л. О. Нормативно-правове регулювання інституту пробації в Україні

У статті досліджуються нормативно-правові акти, які регулюють інститут пробації в Україні. Проаналізовані етапи розвитку та становлення інституту пробації в країні, а також детально розглянуті види та мета пробації за національним законодавством. Зокрема авторами звертається увага на особливості пробації щодо неповнолітніх. Наведено низку норм Кримінального, Кримінального процесуального та Кримінально-виконавчого кодексів, до яких було внесено зміни. Виявлені проблемні питання та недосконалості нормативно-правового регулювання пробації, а саме протиріччя між Законом України «Про пробацію» та нормами Кримінального процесуального кодексу України й запропоновані шляхи їх вирішення.

Ключові слова: пробація, нормативно-правове регулювання, досудова пробація, наглядова пробація, пенітенціарна пробація, досудова доповідь.

Северюков В. В., Петровская Л. А. Нормативно-правовое регулирование института пробации в Украине

В статье исследуются нормативно-правовые акты, регулирующие институт пробации в Украине. Проанализированы этапы развития и становления ин-

ститута пробации в стране, а также подробно рассмотрены виды и цель пробации согласно национальному законодательству. В частности авторами обращается внимание на особенности пробации в отношении несовершеннолетних. Приведен ряд норм Уголовного, Уголовного процессуального и Уголовно-исполнительного кодексов, в которые были внесены изменения. Выявлены проблемные вопросы и несовершенства нормативно-правового регулирования пробации, а именно противоречия между Законом Украины «О пробации» и нормами Уголовного процессуального кодекса Украины и предложены пути их решения.

Ключевые слова: пробация, нормативно-правовое регулирование, досудебная пробация, наблюдательная пробация, пенитенциарная пробация, досудебный доклад.

Sevryukov V. V., Petrovskaya L. O. Normative-legal regulation of the institute of probation in Ukraine

The article examines the legal acts regulating the institute of probation in Ukraine, analyzes the stages of development and establishment of the probation institute in our state, examines the types and purpose of probation according to the legislation of Ukraine, as well as reveals the problematic issues and imperfections of legal regulation of probation and proposed ways. their solution.

Key words: probation, normative-legal regulation, pre-trial probation, supervisory probation, penitentiary probation, pre-trial report.

Рекомендовано до опублікування на засіданні сектору кримінально-правових проблем боротьби зі злочинністю НДІ ВПЗ імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України (протокол № 10 від 18.10.2017 р.).